

УДК 316.346.32-053.6:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.13>

Яна КИРИКОВА

магістр соціальної роботи кафедри Школи соціальної роботи імені В.І. Полтавця, Національний університет «Києво-Могилянська академія», вул. Григорія Сковороди, 2, м. Київ, Україна, 04070; освітній фахівець, Терапевтичний денний центр Св. Терези, Ашау ам Інн, Німеччина
ORCID: 0009-0002-7235-2497

Наталія РОМАНОВА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри Школи соціальної роботи імені В.І. Полтавця, Національний університет «Києво-Могилянська академія», вул. Григорія Сковороди, 2, м. Київ, Україна, 04070 **ORCID:** 0000-0001-5771-7211

Оксана БОЙКО

доктор філософії з соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, MSW, доцент, завідувачка кафедри Школи соціальної роботи імені В.І. Полтавця, Національний університет «Києво-Могилянська академія», вул. Григорія Сковороди, 2, м. Київ, Україна, 04070 **ORCID:** 0000-0001-8445-3813
Scopus Author ID: 57190303732

Катерина КАЛЬНИЦЬКА

кандидат психологічних наук, доцент, кафедра Школа соціальної роботи імені В.І. Полтавця, Національний університет «Києво-Могилянська академія», вул. Григорія Сковороди, 2, м. Київ, Україна, 04070 **ORCID:** 0000-0001-8713-7656

Бібліографічний опис статті: Кирикова, Я., Романова, Н., Бойко, О., Кальницька, К. (2025). Поширення кібергрумінгу серед підлітків та молоді у соціальних мережах та шляхи протидії. *Ввічливість. Humanitas*, 6, 109–116, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.13>

ПОШИРЕННЯ КІБЕРГРУМІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ

У статті розкрито актуальну проблему поширення кібергрумінгу як негативного чинника сучасної цифровізації серед підлітків та молоді. Зазначено, що проблема загострилася під час повномасштабної війни в Україні через перехід на дистанційне навчання, посилення соціальної ізоляції та збільшення часу перебування в інтернеті. Авторами здійснено аналіз емпіричної частини дослідження, яке розкриває рівень персональної обізнаності підлітків та молоді щодо сутності кібергрумінгу, існуючих ризиків, наслідків та шляхів протидії. Визначено, що більше половини опитаних знайомі з поняттям «кібергрумінг» та можливими негативними наслідками. Однак, вказані відповіді не охоплюють усі прояви кібергрумінгу, що можуть виникати у процесі спілкування з кіберзлочинцями та провокувати складні ситуації, які пов'язані з подальшою онлайн експлантацією. Вивчення популярності соціальних мереж серед підлітків й молоді свідчить, що значне перебування у соціальних мережах призводить до зростання кількості випадкових знайомств та неприємних ситуацій через власну неувважність й довірливе ставлення до незнайомих. Визначено, що понад третина опитаних не усвідомлюють існуючі ризики. Обґрунтовано необхідність підвищення рівня знань з протидії кібергрумінгу серед підлітків та молоді, включно з офлайн заходами (тематичними інтерактивними тренінгами та різноманітними ігровими методиками з формування навичок безпечної поведінки в соціальних мережах). Зроблено висновки, що запобігання кібергрумінгу потребує посилення самоконтролю молоді, незалежно від віку; підвищення рівня цифрової грамотності та розміщення тематичних банерів й креативної реклами з протидії на популярних молодіжних сайтах; а також проведення окремих занять з батьками в навчальних закладах з метою інформування про сутність кібергрумінгу та його наслідки для дітей.

Ключові слова: кібергрумінг, ризики кібергрумінгу, підлітки та молодь, соціальні мережі, цифрова грамотність, шляхи протидії кібергрумінгу.

Yana KYRYKOVA

Master of Social Work at the Department School of Social Work National University of Kyiv-Mohyla Academy, 2 Hryhoriya Skovorody str., Kyiv, Ukraine, 04070; Education Specialist, St. Teresa's Therapeutic Day Center, Aschau am Inn, Germany

ORCID: 0009-0002-7235-2497

Nataliia ROMANOVA

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor at the Department School of Social Work named after V. I. Poltavets, National University of Kyiv-Mohyla Academy, 2 Hryhoriya Skovorody str., Kyiv, Ukraine, 04070

ORCID: 0000-0001-5771-7211

Oksana BOYKO

Doctor of Philosophy in Social Work, MSW, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department School of Social Work named after Prof. V. I. Poltavets, National University of Kyiv-Mohyla Academy, 2 Hryhoriya Skovorody str., Kyiv, Ukraine, 04070

ORCID: 0000-0001-8445-3813

Kalnytska KATERYNA

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor at the Department School of Social Work named after V. I. Poltavets, National University of Kyiv-Mohyla Academy, 2 Hryhoriya Skovorody str., Kyiv, Ukraine, 04070

ORCID: 0000-0001-8713-7656

To cite this article: Kyrykova, Y., Romanova, N., Boyko, O., Kalnytska, K. (2025). Poshyrennia kiberhruminhu sered pidlitkiv ta molodi u sotsialnykh merezhakh ta shliakhy protydyi [The prevalence of cybergrooming among adolescents and youth in social media and the strategies for counteraction]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 6, 109–116, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.13>

THE PREVALENCE OF CYBERGROOMING AMONG ADOLESCENTS AND YOUNG PEOPLE IN SOCIAL MEDIA AND THE STRATEGIES FOR COUNTERACTION

The article addresses the issue of the spread of cybergrooming as a negative factor of contemporary digitalization among adolescents and young people. It is noted that the problem has been intensified during the full-scale war in Ukraine due to transition to distance learning, increased social isolation, and extended time spent online. The authors has made an analysis of the empirical part of the study which reveals the level of personal awareness among adolescents and young people regarding the nature of cybergrooming, existing risks, consequences, and methods of counteraction. The findings indicate that more than half of the respondents are familiar with the concept of “cybergrooming” and its possible negative consequences. While exploring the social networks popularity amongst youth and teenage, it was evidenced that spending significant time on social media results into an increase in random acquaintances and unpleasant situations due to users' inattention and willingness to share personal information. It was identified that over one third of respondents do not recognize existing risks. It is rationalized that adolescents and young people require an increased level of knowledge regarding counteraction to cybergrooming, including offline activities (thematic interactive trainings and various game-based methods aimed at developing safe behavior skills on social media). The conclusions are made that preventing cybergrooming requires strengthening self-control among young people regardless of age, enhancing the level of digital literacy, and placing thematic banners and creative preventive advertising on popular youth-oriented websites; as well as holding separate sessions with parents in educational institutions to inform about the nature of cybergrooming and its impact on their children.

Key words: cybergrooming, risks of cybergrooming, adolescents and youth, social media platforms, digital literacy, cybergrooming prevention strategies.

Постановка проблеми. Упродовж останніх років спостерігається зростання випадків кібергрумінгу в соціальних мережах серед дітей та молоді. Серед основних причин – війна в Україні, соціальна ізоляція, перехід на

дистанційну форму навчання та, як наслідок, безконтрольне перебування в соціальних мережах. Поширення кібергрумінгу відноситься до новітніх форм сексуального насильства та експлуатації дітей з боку кіберзлочинців, тому

недостатньо контролюється батьками й фахівцями, які дотичні до процесу профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі (Кирикова, 2025).

За останні роки посилилася державна політика у цій сфері. Зокрема, з метою протидії кібергрумінгу, зменшення рівня сексуального насильства та експлуатації дітей у Кримінальному кодексі України введено статті про відповідальність за розбещення неповнолітніх (ККУ, ст. 156); виготовлення, збут та розповсюдження порнографічних матеріалів (ККУ, ст. 301). Верховна Рада України у 2020 р. прийняла Постанову «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства», що стало важливою складовою захисту прав дітей на безпечне перебування та спілкування у соціальних мережах.

Разом з тим, існує нагальна потреба у створенні сучасної моделі протидії кібергрумінгу серед дітей та молоді, особливо в контексті швидкого розвитку штучного інтелекту. Це завдання потребує об'єднання зусиль з боку науковців, фахівців з соціальної роботи, представників державних органів влади, дотичних до захисту прав дітей. Зростає роль батьків, як важливих агентів зміни, з протидії поширення кібергрумінгу та формування відповідального ставлення дітей до перебування у соціальних мережах.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Питання кібергрумінгу серед підлітків та молоді, з врахуванням досвіду війни, практично не висвітлюється у вітчизняній науковій літературі. Можна говорити тільки про певні наукові розвідки. Зокрема, одне із останніх досліджень «Досвід українських дітей в інтернеті у воєнні часи» (2025) проводилося на замовлення dignityonline.ua/ГО «Стоп секстинг» та включало опитування 1799 дітей віком від 10 до 17 років. Основні завдання дослідження стосувалися виявлення рівня поширення сексуального насильства та сексуальної експлуатації онлайн, існування загрози штучного інтелекту та вплив війни на досвід перебування дітей в соціальних мережах. Отримані дані свідчать про актуальність проблеми кібергрумінгу в умовах війни, оскільки 75% підлітків та молоді вка-

зали, що тривалий час перебувають в соціальних мережах, а більше третини з них (33%) стверджують, що хоча б один раз стикалися із сексуальним насильством під час онлайн спілкування, ще майже третина вказала, що готова наживо зустрічатися з незнайомцями, з якими вони почали спілкуватися в онлайн просторі (<http://www.proinsight-lab.com.ua>).

У фаховому середовищі кібергрумінг доволі часто вважають складовою онлайн-насильства, оскільки процес спілкування може поєднуватися з кібербулінгом або іншими формами маніпуляцій, шантажу чи погроз. Зокрема, про це свідчить опитування UNICEF «Безпека в Інтернеті», проведене за допомогою платформи U-Report (2025). Отримані дані показують, що майже 45 % українських підлітків і молоді стикалися з кібербулінгом, а близько 30 % визнають, що отримували повідомлення від незнайомців із пропозиціями особистої зустрічі. Вказано, що соціальні мережі та месенджери є найбільш чутливими до грумінгу, коли кіберзлочинці застосовують різні психологічні прийоми із залякування, поступово ізолюють жертву від близького оточення та здійснюють шантаж. Вразливість молоді посилюється низьким рівнем цифрової грамотності, оскільки більше 60% опитаних визнають, що не дотримуються технік безпеки, використовують прості паролі, ігнорують налаштування приватності своїх акаунтів, а також часто публікують особисту інформацію у соціальних мережах (UNICEF, дослідження «Безпека в Інтернеті», 2025).

Огляд сучасних зарубіжних досліджень показує, що існує значний інтерес до проблеми поширення кібергрумінгу серед дітей та молоді на сучасному етапі. Зокрема, фахівці британської організації Internet Watch Foundation (2024) з метою виявлення поширеності цього явища провели перевірку різних веб-сторінок у Великобританії та підтвердили існування загрози, оскільки практично усі вони (92%) містять зображення, де дітей змушували через шантаж та маніпуляції до сексуальних дій через веб-камеру. Результати ще одного дослідження «Landesanstalt für Medien NRW» (2022) засвідчують, що причиною кібергрумінгу доволі часто стає дитяча безпечність, коли за якусь винагороду діти погоджуються надсилати свої фотографії чи відео

малознайомим особам. Згідно цих даних, якщо у 2021 р. на це вказало 14,2% осіб, то у 2022 р. ця кількість зросла до 19,5%, тобто, спостерігається суттєва тенденція до зростання. Дані досліджень німецьких науковців також підтверджують зростання кількості дітей, які в соціальних мережах отримують пропозиції до сексуальної взаємодії: йдеться про зростання таких випадків від 19% у 2014 р. до 47% у 2022 р., тобто за неповних 10 років ця цифра зросла більше, ніж вдвічі (Külling et al., 2022, as cited in Schittenhelm et al., 2024).

На думку представників експертного середовища, поширення кібергрумінгу тісно пов'язане із зростанням кількості кіберзлочинців, які активно розширюють свої методи впливу. Наразі вони не тільки навчилися отримувати безпечний доступ до дітей через соціальні мережі, але й через онлайн-ігри. Ще одна проблема, про яку зазначається в наукових джерелах, це наявність наскрізного шифрування, що обмежує можливості моніторингу та своєчасного виявлення ризикованої взаємодії щоб вчасно притягувати кіберзлочинців до відповідальності (Jeglic et al., 2023; Külling et al., 2022; Landesanstalt für Medien NRW, 2022; Schittenhelm et al., 2024).

Виявлено відсутність уніфікованого підходу до визначення сутності кібергрумінгу. Дослідники по-різному інтерпретують цей процес: в одному випадку як встановлення сексуально-експлуаторської онлайн-взаємодії з неповнолітніми (Webster et al., 2012; Whittle et al., 2013), в іншому - як форму маніпулятивного впливу з метою сексуальної експлуатації (Vorj et al., 2023) або як процес примусу та приховування сексуального насильства (Winters, Kaylor & Jeglic, 2021, as cited in Johnson, 2024). Деякі дослідники вказують, що це різновид сексуальної віктимізації, що негативно впливає на психосоціальний розвиток молоді (Schittenhelm, 2024). Такі концептуальні розбіжності зумовлюють відмінності в підходах до вимірювання рівня ризиків кібергрумінгу та ускладнюють порівняння емпіричних результатів (Machimbarrena et al., 2018, as cited in Schittenhelm et al., 2024).

Деякі дослідження вивчають особливості поведінки кіберзлочинців з дітьми та молоддю та механізми захисту. Виявлено, що найбільш поширені форми поведінки пов'язані із заля-

куванням, маніпуляціями та погрозами. Механізми захисту описані у доволі вузькому форматі, здебільшого йдеться про підвищення рівня медіа грамотності та відповідальності батьків (Wachs, 2014; Webster et al., 2012; Whittle et al., 2013, as cited in Schittenhelm et al., 2024).

Попри наявність значної кількості зарубіжних публікацій, тема поширення й протидії кібергрумінгу серед підлітків та молоді в Україні продовжує залишатися недостатньо вивченою, хоча саме ця молодіжна група відноситься до найбільш активних користувачів соціальних мереж й потенційно перебуває у зоні ризику. Для вирішення цієї проблеми проведено емпіричний аналіз даних дослідження, які були отримані в рамках магістерської роботи «Кібергрумінг щодо підлітків та молоді в умовах сучасного цифрового середовища», виконаної на базі Школи соціальної роботи Національного університету «Києво-Могилянська академія» (Кирикова, 2025). Отримані результати оброблялися за допомогою статистичних методів (описова статистика, частотний аналіз, порівняння показників), що забезпечило більш повне розуміння контексту отриманих даних.

Мета дослідження: вивчення поширення кібергрумінгу серед підлітків та молоді, виявлення існуючих чинників вразливості та визначення актуальних шляхів запобігання у соціальних мережах.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проводилося з використанням анкетування за допомогою інструменту Google Forms. Вибір респондентів здійснювався на основі методу доступності (convenience sampling) через соціальні мережі: платформу Instagram та месенджери Telegram з огляду на зручність цих платформ у комунікації з респондентами. Також покликання на анкету поширювалося в молодіжних чатах та групах методом «снігової кулі», який часто використовують для опитування закритих груп.

Для визначення критеріїв вибірки респондентів проводився аналіз факторів ризику та шляхів поширення кібергрумінгу. Відповідно, було означено два критерії відбору: час перебування в соціальних мережах (від 3 год на добу) та вік (13–25 років). Збір емпіричних даних було припинено після досягнення тео-

ретичної насиченості, коли нові інтерв'ю не несли смислової цінності, загалом було опитано 102 особи. Усі респонденти підписували поінформовану згоду на участь в анкетуванні, а у випадку необхідності – їхні батьки або законні представники.

Щоб довести актуальність проблеми кібергрумінгу серед означеної вікової групи, респондентам ставилося питання про основні ознаки кібергрумінгу та способи виявлення у процесі спілкування, тобто визначалися загальні уявлення та поінформованість. Переважна більшість респондентів зазначила, що це може проявлятися як маніпуляція або тиск через шантаж чи погрози (74); як запити від незнайомців на отримання від них особистої інформації про вік, адресу, номер телефону тощо (71) або прохання надіслати особисті фото/відео у т. ч. інтимного характеру (69). Отримані дані свідчать, що підлітки та молоді мають загальні уявлення про сутність кібергрумінгу, однак наведені відповіді скоріше дотичні до цієї проблеми, що не забезпечує їх від ризиків стати жертвами з боку кіберзлочинців.

Серед важливих складових поширення кібергрумінгу – соціальні мережі, особливо, найбільш популярні у молодіжному середовищі. Результати проведеного опитування свідчать, що такими є Telegram (96), TikTok (81), Instagram (79) та Pinterest (46). До менш популярних респонденти віднесли WhatsApp (31), Snapchat (14), Facebook (10) та LinkedIn (4). Однак, найбільш небезпечним для поширення кібергрумінгу є два канали комунікації: Telegram – через анонімність користувачів та можливість швидкого видалення повідомлень з обох сторін, та TikTok, де з появою функції особистих повідомлень незнайомці можуть легко написати підліткам та молоді щодо встановлення небезпечних контактів.

Для вчасного виявлення кібергрумінгу важливо аби підлітки та молоді могли виявляти кіберзлочинців у своїх акаунтах, розуміли справжні мотиви цих осіб та не погоджувалися на пропозиції щодо дружнього спілкування у соціальних мережах або у процесі онлайн ігор. У цілому, доволі велика частина респондентів надала вичерпні відповіді, що свідчать про критичне ставлення до нових друзів чи випадкових людей, які долу-

чаються до онлайн спілкування. Зокрема, респонденти зазначають, що кіберзлочинці можуть проводити різні маніпуляції аби підштовхнути їх до неправильних рішень, нав'язувати власний контроль або здійснювати психологічний тиск щоб вони погоджувалися на різні пропозиції та боялися від них відмовитися (79). На їх думку, кіберзлочинці це роблять заради власного задоволення (73), але це може бути дуже небезпечним, особливо, якщо пов'язано із подальшою сексуальною експлуатацією (62). Цікавим є те, що лише 39 респондентів згадали у своїх відповідях про фінансову вигоду, якщо раптом їм буде надана така пропозиція.

Для виявлення рівня поширеності кібергрумінгу в умовах війни ставилося питання про те, чи стикалися респонденти з його проявами. Виявлено, що більшість підлітків та молоді (79) вже мають такий досвід спілкування. Серед найбільш поширених проявів називалися закриті повідомлення від незнайомців (54), листи з проханням про надсилання особистої інформації про вік, адресу чи номер телефону (29), запити на зустріч після онлайн-спілкування з незнайомими людьми (20), а деякі (14) вказували, що стикалися із тиском, маніпуляціями та шантажем з боку незнайомців в інтернеті. У відкритих відповідях респонденти також поділилися досвідом отримання інтимних фотографій від незнайомців, повідомлень з погрозами з метою тиску/заякування/задоволення особистих бажань.

Для уникнення проявів кібергрумінгу важливо мати достатньо знань щодо необхідних дій та поведінки в соціальних мережах, особливо у випадках, коли виникла небезпека, яка потребує оперативного вирішення із залученням батьків або відповідних закладів чи соціальних служб. Найчастіше такі випадки викликані довірливим ставленням до нових друзів у соціальних мережах або власною недбалістю чи неухважністю до отримання повідомлень від незнайомих людей. Отримані відповіді свідчать, що існує доволі багато випадків, коли респонденти приймали запити в друзі від незнайомців навіть, якщо пропозиції були сумнівного характеру (32), доволі велика частина не змогла чітко вказати свої дії у незрозумілих ситуаціях (30) і тільки третина вказала, що вони хоча й отримували

схожі пропозиції, але завжди відмовлялися (37). Виявлено, що існує певна безпечність під час перебування у соціальних мережах, оскільки доволі мала частина опитаних налаштовує свої акаунти на конфіденційність (35 осіб).

Підвищення рівня знань респондентів з питань протидії кібергрумінгу потребує надання інформації з перевірених офіційних джерел. Однак, на сьогодні найчастіше її можна отримати в школі (25), від друзів чи однокласників (18), батьків (10). Лише невелика частка опитаних дізнались про цю проблему від офіційних джерел, зокрема, соціальних працівників (8) та кіберполіції (8).

Важливою складовою дослідження стало виявлення думки респондентів щодо шляхів протидії кібергрумінгу. Більше половини опитаних (67) вважають, що навчання потрібно проводити не тільки для них, але й для батьків та вчителів на постійній основі (тобто, створити постійно діючі курси чи тренінги). На їх думку, саме уроки з інформатики мають включати усі теми з протидії кібергрумінгу та безпечної поведінки в соціальних мережах вже з молодших класів. Ще третина (35) зазначає, що мають бути створені відповідні банери в школах або в інших публічних місцях, де найчастіше перебувають підлітки та молодь. Вказується на потребу постійного оновлення тематичної інформації, особливо через швидке поширення штучного інтелекту, який також може посилити поширення кібергрумінгу.

Таким чином, проблема медійної грамотності та профілактичної роботи є дуже актуальною серед підлітків та молоді та потребує мультидисциплінарного підходу з боку педагогів, соціальних працівників, представників Департаменту кіберполіції Національної поліції України, представників ЗМІ та інших дотичних організацій.

Висновки. Вивчення проблеми кібергрумінгу є не лише актуальним, але й важливим завданням для вітчизняних дослідників, оскільки у зв'язку з посиленням соціальної ізоляції в умовах війни, підлітки та молодь все більше часу проводять у соціальних мережах. Деякі соціальні мережі є доволі зручними для кіберзлочинців, оскільки дозволяють зберігати їх анонімність, що ускладнює розшук чи

ідентифікацію щоб зупинити протиправні дії з порушення прав дітей.

Виявлено, що більшість респондентів стикалася з проявами кібергрумінгу, вперш чергу, через брак інформації про ризики кібергрумінгу, мотиви кіберзлочинців та методи їх впливу для отримання бажаної поведінки чи реакцій. Щоб вчасно уникати цієї проблеми необхідно аби підлітки та молодь уміли виявляти кіберзлочинців у своїх акаунтах, відповідально ставилися до заходів цифрової безпеки й зберігання конфіденційності своїх акаунтів, ігнорували підозрілі файли чи електронні листи.

Протидія кібергрумінгу потребує значних зусиль з боку багатьох соціальних систем: родини, школи, соціальних служб та кіберполіції. Саме міжвідомча взаємодія різних фахівців здатна створити безпечну модель комунікації для підлітків та молоді в популярних соціальних мережах без ризику бути залученими до онлайн-експлуатації чи сексуального насильства.

Підлітки та молодь називають різні шляхи протидії кібергрумінгу, зокрема вони виділяють важливість інтерактивних занять не тільки для них, але й для батьків та вчителів. Зазначається, що саме уроки з інформатики мають стати ключовими у процесі протидії та інформування, особливо через швидке поширення штучного інтелекту. Серед інших заходів – створення відповідних банерів, які слід розміщувати не тільки в школах, але й різних публічних місцях, які популярні у молодіжному середовищі. Ще одним важливим кроком протидії кібергрумінгу визначено профілактичну роботу, яка була б спрямована на посилення самоконтролю та підвищення рівня цифрової грамотності в соціальних мережах у процесі спілкування.

Подальші дослідження з даної проблематики доцільно спрямувати на вивчення вразливості дітей до кібергрумінгу залежно від віку й кількості годин перебування в соціальних мережах, ролі батьків у протидії поширення кібергрумінгу, впливу штучного інтелекту на поширення кібергрумінгу. На окрему увагу заслуговує вивчення наслідків кібергрумінгу для постраждалих осіб в умовах війни та роль соціальних працівників у цьому процесі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кирикова Я. С. Кібергрумінг щодо підлітків та молоді в умовах сучасного цифрового середовища : магістерська кваліфікаційна робота / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ, 2025. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/6a711c91-3ac7-47f0-bd95-fb8f97a24e77> (дата звернення: 19.12.2025р).
2. Верховна Рада України. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (зі змінами та доповненнями). Київ, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 19.12.2025).
3. Верховна Рада України. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції) : Закон України від 18.02.2021 № 1256-IX. Київ, 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
4. Dignity Online by #stop_sexting, Державна служба якості освіти України, Crown Agents Ukraine, Proinsight Lab. Всеукраїнське дослідження про досвід українських дітей в інтернеті у воєнні часи. Київ, 2025. URL: <https://stop-sexting.in.ua/adult/posibnyku/vseukrainske-doslidzhennia-pro-dosvid-ukrainskykh-ditey-v-interneti-u-voieni-chasy-2025/> (дата звернення: 21.12.2025).
5. Internet Watch Foundation. Under 10s groomed online like never before as hotline discovers record amount of child sexual abuse material. London, 2024. URL: <https://www.iwf.org.uk/news-media/news/under-10s-groomed-online-like-never-before-as-hotline-discovers-record-amount-of-child-sexual-abuse/> (date of access: 21.12.2025).
6. Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen. Kinder und Jugendliche als Opfer von Cybergrooming. Zentrale Ergebnisse der 2. Befragungswelle 2022. Düsseldorf, 2022. URL: https://www.medienanstalt-nrw.de/fileadmin/user_upload/NeueWebsite_0120/Presse/Pressemitteilung/Cybergrooming_Welle2_2022.pdf
7. Schittenhelm C., Kops M., Moosburner M. et al. Cybergrooming victimization among young people: A systematic review of prevalence rates, risk factors, and outcomes. *Adolescent Research Review*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40894-024-00248-w>.
8. Külling C., Waller G., Suter L. et al. JAMES: Jugend, Aktivitäten, Medien – Erhebung Schweiz. Zürich, 2022. URL: <https://digitalcollection.zhaw.ch/handle/11475/26216> (date of access: 21.12.2025).
9. Jeglic E. L., Winters G. M. The role of technology in the perpetration of childhood sexual abuse: The importance of considering both in-person and online interactions. *Children*. 2023. Vol. 10 (8). URL: [The Role of Technology in the Perpetration of Childhood Sexual Abuse: The Importance of Considering Both In-Person and Online Interactions](https://doi.org/10.3390/children10081247)
10. UNICEF. Nearly 95 per cent of children and young people actively check online sources. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-release/actively-check-online-sources> (дата звернення: 23.12.2025).
11. Wachs S. Cybergrooming – erste Bestandsaufnahme einer neuen Form sexueller Onlineviktimsierung. *Enzyklopädie Erziehungswissenschaft Online*. Weinheim, 2014.
12. Webster S., Davidson J., Bifulco A. et al. European online grooming project – final report. London, 2012. URL: <https://europeanonlinegroomingproject.com/wp-content/file-uploads/European-Online-Grooming-Project-Executive-Summary.pdf> (date of access: 21.12.2025).
13. Whittle H., Hamilton-Giachritsis C., Beech A., Collings G. A review of online grooming: Characteristics and concerns. *Aggression and Violent Behavior*. 2013. Vol. 18 (1). P. 62–70. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.09.003>.
14. Borj P. R., Raja K., Bours P. Online grooming detection: A comprehensive survey of child exploitation in chat logs // *Knowledge-Based Systems*. 2023. Vol. 259. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.knosys.2022.110039>.
15. Winters G. M., Kaylor L. E., Jeglic E. L. Toward a universal definition of child sexual grooming // *Deviant Behavior*. 2021. Vol. 43 (8). DOI: <https://doi.org/10.1080/01639625.2021.1941427>.
16. Kaviani Johnson A. Grooming and child sexual abuse in organizational settings: An expanded role for international human rights law // *Journal of Human Rights Practice*. 2024. Vol. 16 (1). P. 355–373. DOI: <https://doi.org/10.1093/jhuman/huad039>.
17. Machimbarrena J. M., Calvete E., Fernández-González L. et al. Internet risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use // *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2018. Vol. 15 (11). DOI: <https://doi.org/10.3390/ijerph15112471>.

REFERENCES:

1. Kyrykova, Y. S. (2025). Kibergrooming shchodo pidlitkiv ta molodi v umovakh suchasnoho tsyfrovogo sere dovnyshcha: mahisterska kvalifikatsiyna robota [Cybergrooming of adolescents and young people in modern digital environment : Master's Thesis]. National University of Kyiv-Mohyla Academy. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/6a711c91-3ac7-47f0-bd95-fb8f97a24e77> [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada Ukrainy. (2001). Kryminalnyy kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III (iz zminamy ta dopovnennyamy) [Criminal Code of Ukraine dated 05.04.2001 № 2341-III (as amended)]. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian].

3. Verkhovna Rada Ukrayiny. (2021). Zakon Ukrayiny № 1256-IX vid 18 lyutoho 2021 roku “Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo implementatsiyi Konventsiyi Rady Yevropy pro zakhyst ditey vid seksualnoyi ekspluatatsiyi ta seksualnogo nasylstva (Lanzarotska konventsiya)” [Law of Ukraine № 1256-IX of 18 February 2021 “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Implementation of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention)"]. Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text> [in Ukrainian].
4. Dignity Online by #stop_sexting, Derzhavna Sluzhba Yakosti Osvity Ukrayiny, Crown Agents Ukraine, & Proinsight Lab. (2025). Vseukrayinske doslidzhennya pro dosvid ukrayinskykh ditey v interneti u voyenni chasy [National survey on the experience of Ukrainian children on the internet during wartime]. Retrieved from <https://stop-sexting.in.ua/adult/posibnyky/vseukrainske-doslidzhennia-pro-dosvid-ukrainskykh-ditey-v-interneti-u-voieni-chasy-2025/> [in Ukrainian].
5. Internet Watch Foundation. (2024, January 10). Under 10s groomed online like never before as hotline discovers record amount of child sexual abuse material. Retrieved from <https://www.iwf.org.uk/news-media/news/under-10s-groomed-online-like-never-before-as-hotline-discovers-record-amount-of-child-sexual-abuse/>
6. Landesanstalt für Medien NRW. (2022). Kinder und Jugendliche als Opfer Von Cybergrooming. Zentrale Ergebnisse der 2. Befragungswelle 2022. Retrieved from Cybergrooming 2. Welle
7. Schittenhelm, C., Kops, M., Moosburner, M. *et al.* Cybergrooming Victimization Among Young People: A Systematic Review of Prevalence Rates, Risk Factors, and Outcomes. *Adolescent Res Rev* (2024). Retrieved from <https://doi.org/10.1007/s40894-024-00248-w>
8. Külling, C., Waller, G., Suter, L., Willemse, I., Bernath, J., Skirgaila, P., Streule, P., & Süß, D. (2022). JAMES: Jugend, Aktivitäten, Medien—Erhebung Schweiz. ZHAW Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften. Retrieved from <https://digitalcollection.zhaw.ch/handle/11475/26216>
9. Jeglic, Elizabeth L. and Georgia M. Winters. (2023). The Role of Technology in the Perpetration of Childhood Sexual Abuse: The Importance of Considering Both In-Person and Online Interactions. *Children* 10(8). Retrieved from The Role of Technology in the Perpetration of Childhood Sexual Abuse: The Importance of Considering Both In-Person and Online Interactions
10. UNICEF. (2025). Nearly 95 per cent of children and young people actively check online sources. Retrieved from <https://www.unicef.org/ukraine/press-release/actively-check-online-sources>
11. Wachs, S. (2014). Cybergrooming—Erste Bestandsaufnahme einer neuen Form sexueller Onlineviktimsierung. *Enzyklopädie Erziehungswissenschaft Online*. Weinheim, Germany.
12. Webster, S., Davidson, J., Bifulco, A., Gottschalk, P., Caretti, V., Pham, T., Grove-Hills, J., Turley, C., Tompkins, C., Ciulla, S., Milazzo, V., Schimmenti, A., & Craparo, G. (2012). European online grooming project—final report. Retrieved from <https://europeanonlinegroomingproject.com/wp-content/uploads/European-Online-Grooming-Project-Executive-Summary.pdf>
13. Whittle, H., Hamilton-Giachritsis, C., Beech, A., & Collings, G. (2013). A review of online grooming: Characteristics and concerns. *Aggression and violent behavior*, 18(1), 62-70. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.09.003>
14. Borj, P. R., Raja, K., & Bours, P. (2023). Online grooming detection: A comprehensive survey of child exploitation in chat logs. *Knowledge-Based Systems*, 259, 110039. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.knosys.2022.110039>
15. Winters, G. M., Kaylor, L. E., & Jeglic, E. L. (2022). Toward a Universal Definition of Child Sexual Grooming. *Deviant Behavior*, 43(8), 926–938. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/01639625.2021.1941427>
16. Kaviani Johnson, A. (2024). Grooming and Child Sexual Abuse in Organizational Settings—an Expanded Role for International Human Rights Law. *Journal of human rights practice*, 16(1), 355-373. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/jhuman/huad039>
17. Machimbarrena, J. M., Calvete, E., Fernández-González, L., Álvarez-Bardón, A., Álvarez-Fernández, L., & González-Cabrera, J. (2018). Internet Risks: An Overview of Victimization in Cyberbullying, Cyber Dating Abuse, Sexting, Online Grooming and Problematic Internet Use. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(11), 2471. Retrieved from <https://doi.org/10.3390/ijerph15112471>

Дата надходження статті: 28.11.2025

Дата прийняття статті: 16.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025